

Rok Sedembolestnej Panny Márie
Panna Mária nanebovzatá
Smrť, kde je tvoje víťazstvo?

Úvodné informácie o dogme

Tajomstvo Nanebovzatia Panny Márie je článkom katolíckej viery. Jeho obsahom je istota, že Panna Mária bola po skončení pozemského života s telom aj dušou vzatá do nebeskej slávy. V tomto zmysle definoval tento článok viery dňa 1. novembra 1950 pápež Pius XII. Pápež tak slávnostne definoval nanebovzatie Panny Márie, čo kresťania verili od počiatku. Aj iné cirkvi (ortodoxná, arménska) uznávajú toto tajomstvo, nemajú ho však definované ako dogmu. Už cirkevní otcovia (Efrém Sýrsky, Timotej Jeruzalemský) v 4. storočí a neskôr Ján Damascénsky a iní tvrdili, že telo Panny Márie nepodliehalo porušeniu po smrti. Východné cirkvi pre toto tajomstvo používajú výrazy *Usnutie* alebo *Transitus* Panny Márie. Množstvo rehoľných kongregácií a inštitútov zasväteného života má toto mariánske tajomstvo ako predmet svojho zasvätenia. Množstvo kostolov, farností a miest je zasvätených tomuto mariánskemu tajomstvu. V katolíckom kalendári sa tajomstvo Nanebovzatia Panny Márie slávi 15. augusta. V náboženskej terminológii musíme rozlišovať *Nanebovstúpenie* a *Nanebovzatie*. Prvý výraz sa týka Pána Ježiša a hovorí o jeho vystúpení do neba Božou mocou jemu vlastnou. Druhý výraz *Nanebovzatie* sa týka Panny Márie a znamená jej prijatie do neba, ktoré sa uskutočnilo osobitnou Božou milosťou.

Teologický výklad dogmy o Nanebovzatí Panny Márie

Pápež Pius XII. vo svojej slávnostnej formulácii tohto článku viery použil zaujímavý výraz, totiž že Panna Mária „po skončení pozemského života“ (*expleto terrestri vitae cursu*). Vyhol sa tak vyjadreniu o tom, či Panna Mária umrela a tak bola vzatá do neba s telom aj dušou, alebo či bola priamo vzatá do nebeskej slávy. Teológovia riešia túto otázku rôzne. Niektorí zastávajú názor o Máriinej smrti zdôvodňujúc ju tým, že aj Ježiš zomrel na kríži a Mária ako najužšie spolupracujúca s ním, išla tou istou cestou... Iní zas v smrti vidia dôsledok dedičného hriechu, preto zastávajú názor, že Panna Mária neumrela, pretože od dedičného a každého osobného hriechu bola uchránená, a preto nemohla umrieť. Teda otázka ostáva otvorená.

Pápež Pius XII. v teologickom zdôvodnení tejto dogmy vychádza z toho, že Boh od večnosti hľadá s osobitnou záľubou na večné panenstvo Márie a keď prišla plnosť času (porov. Gal 4,4), uskutočnil svoj plán spásy ľudstva aj prostredníctvom privilégií, ktorými obdaril Matku svojho Syna, ktorý sa stal človekom. Tajomstvo Nanebovzatia teda úzko súvisí s tajomstvom Nepoškvrneného počatia, ktoré ako článok viery slávnostne definoval pápež Pius IX. v roku 1854.

Na vyhlásení dogmy o Nanebovzatí Panny Márie majú svoj podiel viaceré faktory, najmä tradícia, liturgia a náuka cirkevných otcov a teológov. Najrozličnejšie stavy a skupiny v Cirkvi ako aj jednotliví kardináli, biskupi, kňazi, univerzity, jednotlivci, aj celé farnosti si žiadali vyhlásenie tejto pravdy za článok viery. Pius XII. v apoštolskej konštitúcii *Munificentissimus Deus* uvádza viaceré miesta z dejín liturgie ako aj vyjadrenia cirkevných otcov o veľkolepej „plnosti života“, súčasťou ktorej je aj „večná neporušiteľnosť“ tela Panny Márie. K ďalším teologickým argumentom za Máriino oslávenie s telom a dušou patria:

Máriina svätosť prevyšujúca ľudí aj anjelov, úplná jednota Márie so svojím Synom a najplnšia láska, ktorú Syn prechovával voči svojej Matke. Uvádza tiež viaceré miesta z Písma, ktoré treba rozumieť práve v zmysle nanebovzatia Panny Márie: Ž 132 (131),8; Ž 45 (44),10.14-16; Pies 3, 6; porov. 4, 8; 6, 9; Apk 12,1nn; Lk 1,28. Sv. Anton Paduánsky vysvetľoval Nanebovzatie Panny Márie pomocou citátu z Iz 60,13: *nech ozdobia miesto mojej svätyne a okrášlim mesto svojich nôh...* Pod „svätyňou“ a „mestom svojich nôh“ máme rozumieť telo Panny Márie, ktoré dalo poskytnúť život druhej božskej osobe, Ježišovi Kristovi. Podobne aj najväčší teológovia a svätci ako Albert Veľký, Tomáš Akvinský, Bonaventúra, Bernard Siensky, Róbert Bellarmín, František Saleský, Alfonz a iní teológovia jednomyselne zastávali názor o oslávení Panny Márie s telom aj dušou.

V závere apoštolskej konštitúcie pridáva Pius XII. aj ďalšie, vlastné argumenty, dokazujúce Máriino oslávenie. Vychádza z citátu apoštola Pavla z 1Kor 15,54: *A keď si toto porušiteľné oblečie neporušiteľnosť a toto smrteľné si oblečie nesmrteľnosť, vtedy sa splní, čo je napísané: Smrť pohltí víťazstvo. Smrť, kde je tvoje víťazstvo? Smrť, kdeže je tvoj osten?* Ak vidíme Panu Máriu v jej pozemskom živote tajomne zjednotenú so svojím Synom vo víťaznom boji proti hriechu, potom sa aj jej život musel zavŕšiť definitívnym víťazstvom, ktoré vidíme v jej úplnom oslávení. Teda: Mária triumfovala nad hriechom a jeho dôsledkami, smrť bola pohltená víťazstvom, a preto sa v nej smrteľné oblieklo do nesmrteľného...

Tradícia viery v Máriino oslávenie

Pravda o oslávení Panny Márie mala nielen svoje vieroučné vyjadrenie, ale dávno pred ohlásením dogmy mala svoje stvárnenie v umení a dlhé stáročia predovšetkým v modlitbe posvätného ruženca (slávnostný ruženec) a v ľudovej zbožnosti. V kostoloch mali veriaci umelecké stvárnenie udalostí oslávenia Nebeskej matky v rôznych podobách. V bazilike Santa Maria Maggiore je jednou z malieb Nanebovzatia Panny Márie. Nad telom Panny Márie umelec umiestnil Krista, ktorý drží na svojich ramenách menšiu ľudskú postavu. Výjav znázorňuje dušu i telo Božej matky. Matka v náručí Syna. Podľa dlhoročnej tradície v deň tejto slávnosti svätíme v kostoloch byliny a kvety. Tradícia má dvojaké vysvetlenie: v Máriinom prázdnom hrobe sa podľa niektorých apokryfných prameňov údajne našli rozkvitnuté a voňavé ruže. Iné pramene zas hovoria, že z Máriinho hrobu vystupovala vôňa ruží. Iné vysvetlenie je, že Panne Márii sa prisudzuje krása kvetov, a preto sa kvety svätia ako symboly Márie.

Praktické osvojenie dôsledkov dogmy o Nanebovzatí

Nanebovzatie bolo odpoveďou na ochotné a obetavé ruky Matky, ktoré prijali a počas betlehemskej noci prvýkrát objali Božieho syna. Božie materstvo Márie bolo základom pre všetky privilégiá, ktoré Mária dostala od Boha: Nepoškvrneným počatím počínajúc, jej panenstvom a slobodou od hriechu a Nanebovzatím končiac. Máriina náruč bola pripravená na prijatie Božieho syna od chvíle zvestovania a to jej otvorilo bránu do slávy neba.

Sláva Márie je odvtedy príslubom a obrazom pre každú matku, ktorá s láskou prijíma a otvára sa pre nový život a prijíma do náručia nielen svoje dieťa, ale aj Toho, ktorý sa stotožňuje s každým maličkým, ktorý prichádza na tento svet.

Nanebovzatie je odpoveďou na službu matkiných ramien, ktoré ho priniesli do chrámu, aby bol obetovaný Bohu. Nie veľa pozemských matiek zažije to, čo pocítila Mária v deň

obetovania. Pri počúvaní Simeonovho proroctva bolestne zakúsila, že jej Syn bude trpieť a ona tiež s ním. Nebeská sláva Panny Márie je príslubom pre matky a otcov, ktorí dobromyseľne darovali svoje deti do služby Bohu i ľuďom. Nepozerali na svoje potreby, svoju budúcnosť a zaopatrenie.

Nanebovzatie je odmenou za Máriinu náruč, do ktorej si ho privinula počas úteku do Egypta. Ježiš ako skutočný človek potreboval a zažíval starostlivosť svojej Matky počas celého obdobia ukrytého života v Nazarete. Stačí si pripomenúť, s akými starosťami hľadala Mária dvanásťročného Ježiša. Kristus vynahradí starostlivosť každej matke a každému otcovi, ktorí viac ako svoj život, milujú a chránia život svojho dieťaťa.

Nanebovzatie Panny Márie je nakoniec vynáhradou za objatie mŕtveho tela Spasiteľa. Nič sa nedá porovnať s utrpením, ktoré prežívala vo chvíľke, keď do jej náručia položili mŕtve Ježišovo telo. Pod krížom možno ešte mala maličkú nádej, že sa čosi stane, čo zvráti sled udalostí. Pri skladaní z kríža už nie. Verila v zmŕtvychvstanie, ale zároveň prežívala ľudskú úzkosť zo straty Syna. Iba matka, ktorá oplakala smrť dieťaťa, vie, aká je úzkosť matky v takýchto chvíľach.

O živote a sláve Božej matky sa nedá uvažovať v oddelení od života Cirkvi, ktorá je mystickým telom jej Božského Syna. Nanebovzatie Panny Márie je obrazom slávy celej Cirkvi, ktorá je oddaná starostlivým ramenám náručiu Božej matky.

Slávnosť nanebovzatia Panny Márie je korunou všetkých mariánskych slávností. Je logickým doplnením toho všetkého, čo od najdávnejších časov Cirkev spoznávala a ctíla v živote Márie. Je synovským objatím Matky, ktorá tak ako mala kedysi v náručí svojho Syna, drží teraz v náručí jeho Cirkev.

Presvedčení o jej orodovaní prosíme Boha, aby sme sa neustále starali o duchovné dobrá a získali podiel na večnej sláve, ktorú Nanebovzatá už prežíva v nebi.

Spracovali:

Mons. Anton Tyrol
Viktor Pardel'